

"O a láthatatlan Istennek képe, az egész teremtésből az elsősülött, mert egekben is, földön is Benne teremtetett a mindenség, a láthatók is, a láthatatlanok is, akár trónok, akár uraságok, akár fejedelemségek, akár fennhatóságok: a mindenség Altala és Ránézve teremtetett. O mindenek előtt való, a mindenség Benne áll össze; O maga a testnek, az egyháznak a feje. O a kezdet, a halottak közül az elsősülött, hogy mindenekben O lehessen a kezdeményező. Mert úgy tetszett Istennek, hogy Benne lakozzék a teljesség mindenestől s hogy miután a kereszt vére által békességet teremtett, Altala engesztelje ki Magával a mindenséget. Altala akár a földön levőket, akár a mennyekben levőket. Titeket is, kik egykor a gonosz tettekben megnyilatkozó gondolkodásmód által elidegenültek és ellenségek voltatok, most hustestében halála által kiengesztelt, hogy szentekként, feddhetetlenekként állítson Maga elé, ha ugyan a hitben megalapozódva, benne ülve, az örömezenetből kimozdíthatatlanul kitartotok, melyet hallottatok, mely ^{az} ég alatt levő minden teremtménynek hirdettetett, melynek én, Pál, kiszolgálója lettem." *Országának*

A világosság Urát említette Pál, ki a sötétség fennhatósága alól saját országába helyezte át bennünket; ki váltságot és bűnbocsánatot szerzett nekünk. Az emberi történelem e legnagyobb felidézőjének igyekszik aztán megrajzolni a világmindenségben, hogy Vele való összeköttetésünk fontosságát s jelentőségét annál jobban kidomborítsa. Krisztus maga mondotta magáról, hogy aki Ot látja, az Atyát látja/Jan.14,9/; ezt az igazságot fejezte ki Pál így: O a láthatatlan Istennek képe! Természetesen Jézus is, Pál is szellemi képmásra gondoltak s nem arra, hogy a láthatatlan Istennek emberi alakja volna. A földön járó Jézus azonban nem a mindenható, mindent tudó és mindent látó Istennek a mása, hanem a szerető Istené; ebben volt a földön járó Jézus is végtelen; a Golgotán a végtelen isteni szeretet lett láthatóvá. Mivel az ~~o~~ Istenben a szeretet a legnagyobb, mint az erények között is, azért elmondhatjuk, hogy mivel a Golgota Istenből a legfontosabbat mutatja be, a földön járó Jézusban maga az Istenség lett érzékelhetővé. Aki a golgotai szeretetet megízlelte, Isten ízét érzi.

Hogy Jézus az egész teremtésből az elsősülött, az nem az istenséggel való egyenlőségének idejére vonatkozik, mert hiszen Istenként sohasem született, mert mindig volt; valami logikai születésre sem kell gondolnunk, mert az Atya nem volt előbb, mint az örök Fiu; hanem testi születését említi az apostol. Így azonban időbelileg nem mondhatjuk Ot elsősülöttnak, mert hiszen ilyen születésének 2000 esztendeje sincs még. Elsősülöttsége oly értelmű, ahogy a világ alapításától fogva megölt báránynak is mondja az Irás/Jel.13,8/: Istenszívából először pattant ki a Bárány képe és annak szeme előtt tartásával teremtette mindent, ami teremtetett. Minden a Bárány Jézus képéhez igazodott; minden a Bárány dicsőségét kellett, hogy szolgálja majd; mindennek a Báránynak való tartozása adta meg a létjogot. A Bárány pedig a szeretetet jelentette, amelyet Jézusnak, a Báránynak kellett a földön bemutatnia, ehhez a szeretethez kellett hát a teremtésben mindennek igazodnia; ennek a szeretetnek hatalmát kellett mindennek magasztalnia; a szeretetben való részesség volt megadandó a teremtésben mindennek a létjogot. Hogy az egész teremtésből a Bárány az elsősülött, az azt jelenti, hogy minden teremtő gondolat közül először a szeretet gondolat született meg, hogy minden más gondolatnak az adjon irányt, szépséget és létet. Hogy égen is, földön is Benne teremtetett a mindenség, az azt jelenti, hogy Isten mindent szeretetétől indítva, szerető céllal teremtett, égen is, földön is.

Azonban senki se gondolja, hogy Jézus ilyen módon csak elvont fogalmat jelez és Istennek egyik tulajdonságát képezi: ellenkezőleg, a szeretet élő személlyé lett a Fiuban. Amikor Isten, az Atya nem tartotta elégségesnek az egészen égő és a vétekért való áldozatokat, így szólott a Fiu: "En elmegyek! a könyvtékercsben irva van ~~rákám~~ felőlem, hogy a Te akaratodat megtegyem, oh Isten!" /Zsid.10,6.7./ Amit tehát nem tudtak el-

végezni a jelképek, véghez vitte személyes áldozatával a Fiu. Mióta a világ s ember megvannak, Isten akarata és a Fiu szándéka készen állanak, hogy elvégezzék a szeretetnek ezt a szolgálatát. Ezzel a kilátással, ebben az isteni helyrehozó szándékban teremtetett a mindenség, a szeretetnek előre gondoskodó eltökélésében: erre vonatkozik ez a kifejezés: "Benne teremtetett a mindenség, a láthatók is, a láthatatlanok is, akár trónok, akár uraságok, akár fejedelemségek, akár fennhatóságok; a mindenség Altala és ~~Ma~~ ~~Rá~~ nézve teremtetett." A történetet trónok, uraságok, fejedelemségek, fennhatóságok csinálják, melyek részben láthatók, azaz emberek, részben láthatatlanok, azaz angyaliak. A látható fejedelmek és kormányok láthatatlan uraságok befolyása alatt cselekednek, bár ennek ők maguk nincsenek mindig világos tudatában. A világ isteni berendezéséhez tartozik, hogy egyes embereket trónszékek emeljenek ki a többiek közül s ezek a többi ember urai legyenek; ők legyenek minden történés fejei, a tettek megkezdés s akaratuk véghezvitelére szabadságuk, fennhatóságuk legyen a világ fölött, s ahogy a látható világot berendezve látjuk, ugyanígy van egy felettünk álló láthatatlan világ is berendezve, ott is vannak trónszékek, melyeken uralkodók ülnek, kik a cselekvést elkezdik és szándékuk véghezviteléhez hatalmuk van. Földi urak is, mennyei urak is részben tiszták, részben tisztátalanok; de mindannyian Isten kezéből kerültek ki tisztán és később rontották meg utjukat. Mindannyiukat szeretete szándékának végrehajtására állította be Isten s akaratukkal, vagy akaratuk ellenére kénytelenek e szeretet elgondolta célnak szolgálatában cselekedni, még ha annak ellenkezőjét akarnák is elérni. Isten a gonoszt is jóra tudja fordítani, mint ez József testvéreinek története mutatja, kiknek gonosz cselekvése családjuk későbbi megmentését szolgálta. Hogy tehát a mindenség a Fiu által teremtetett, azt jelenti, hogy a látható és láthatatlan fejedelemségek és uraságok csak abban az isteni ~~rendben~~, az igazságosságban tudják uralmukat /fennhatóságukat/ gyakorolni, amelyet a Fiuban kijelentett szeretet alkotott meg: még a rablóvezetés is kénytelen jót tenni rablótársaival, különben nem állhat meg helyén; más uraságot, mint a méltányosság végrehajtóját, nem tűr meg a világ maga fölött. Az pedig, hogy a világ a Fiura nézve teremtetett, azt jelenti, hogy bár az uraságok fellázadnak az isteni rend ellen és ennek következtében egymás után buknak és helyüket másnak általadni kényszerülnek, a történeti fejlődés végén a kijózanodó világ kénytelen lesz az isteni igazságosság előtt meghajolni és annak egyedüli uralmát elősmerni; ki fog tűnni, hogy más rendben a világ nem állhat fenn és az is ~~meg~~ ki fog tűnni, hogy ezt az igazságot csak a szeretet tudja megvalósítani. A világtörténelem befejezése a szeretet igazolása és látható trónraemelése lesz: a történelem fejlődése tehát a Fiura néz, Őt keresi, Benne nyugszik meg. A Fiu tehát "mindenek előtt való", azaz élő személyben megvalósulva ott állott a Teremtő oldalán s mielőtt bármilyen teremtetett volna, a Teremtő ~~Rá~~ nézett és a teremtést hozzá igazította. A mindenség továbbá a Fiuban "All össze", azaz a gonosz urak a teremtést szétzilálták, rendjét elrontották, halálos veszedelmet hoztak világra; de a pusztító vész ellen a Fiu szeretete állandóan küzdött, azt helyrehozni igyekezett s a gonosz és jó versenyfutásában a jó fog győzni, a Fiu; mert amit az ember a gonosz befolyás alatt elrontott, Ő újra össze fogja hozni s a megrendült világot helyreállítja. A történelem vége: mindenek helyreállítása /Csel. 3, 21/.

A Fiu azonban nem végezi ezt a munkáját egyedül; munkatársakat hív ki magának az emberi világból s e kihívás hozza létre a kihívottak gyülekezetét, az ekklesiát /Ekklesiá: kihív/, magyar szóval: az egyházat. Isten először egy egész népet hívott ki a többi nép közül, hogy azon át a világ összes nemzetét megáldja /1. Moz. 12, 3/; de ez a nép nem cselekedett a Krisztussal együtt, hanem megölte a Krisztust. Azért Isten kitorpelt a nem termő ágakat a hit termő fájából és új ágakat oltott abba, a nemzetek hívó tagjait. Most már tehát nem népet, hanem egyeseket hívott

ki Isten s ezekből áll össze az egyház. Az igazi egyháznak csak a hívők, hűségesek, megbízhatók a tagjai. Ezeket Krisztus testének nevezi az Írás; Krisztust az egyház, a test Fejének; Ők a képek egy Istentől öröktől fogva elgondolt viszonyt jeleznek: Krisztus az egyházon, testén, tagjain keresztül valósítja meg akaratát a földön. Az egyház tartóra tett mécses, világ világossága, földnek sava: akadályozza, feltartja a világ gyors romlását; Krisztus szeretetének hirdetésével az egyház erősíti az igazságosság uralmát a társadalomban s így az államban is. Az egyház Krisztus nélkül olyan, mint test fő nélkül: tehetetlen, élettelen, vak, tevéketlen; vagy vissza hanyatlik a világba, olyan lesz, mint a világ, azt teszi, amit a világ és ezzel megszűnik egyháznak lenni. De amíg egyház, „amíg Ká a Fő, Krisztus igazgatja, addig minden cselekvésének forrása, megindítója Krisztus és ezért Krisztus a "kezdete". Mivel pedig a világtörténelmet Isten úgy rendelte el, hogy abban minden maradandót az egyház valósítson meg, minden egyéb pedig elmuljék; azért mindennek, ami maradandó, kezdete, forrása az egyház kezdete és forrása: Krisztus. Szűnik a gyűlölet és erőszak világa; helyébe a hit, reménység és szeretet örök világa lép s ennek kezdete: Krisztus.

Ahhoz, hogy a bűn kárát Isten helyrehozza s a megrontott világ helyébe egy újat állíthasson, a Fiúnak meg kellett halnia: ez volt az az isteni akarat, amelynek teljesítésére Ő a világba jött. Hogy a világ újra élhessen, újra nőhessen, újra kapcsolatba juthasson az élet forrásával, Istennel, a Fiúnak meg kellett halnia s ezen az istenségen ejtett seben keresztül kell a világnak összenőnie a megelevenítő Istennel. Krisztus tehát azáltal lett az új világ kezdete, hogy meghalt és a "halottak közül elsőszülötté" lett. Halálának és feltámadásának ereje visszafelé is hat, mert öröktől fogva el volt határozva s így öröktől fogva hatóerőbe helyeztetett. Megváltó halálának ereje által lett ő a teremtés munkájában és az új teremtés előlről kezdett munkájában mindig és mindenhol a kezdeményező. Minden a halál kapuján át jó a megrontott világba, vagyis az áldozó szeretet kapuján át. A világot megrontotta a gonosz; Isten elhatározta, hogy újra teremti a világot; elhatározta, hogy ennek az új világnak egész teljessége a szeretetben szülessék ujonnan; mivel pedig a szeretet egy személyben jött be a világba: Isten elhatározta, hogy a teremtés egész teljessége ebben a személyben lakozzék. Hogy lakozhatik benne egy világ egy személyben? Ugy, hogy Tőle veszi minden indítását, minden erejét, minden tulajdonságát, egész valóját; Belőle folyik ki, mint forrásból teremtő akaratban és erőben; Tőle, Kőla soha el nem távolodik, hanem Vele örök egységben és életközösségben marad.

Az új teremtés forrása tehát a kereszt. A keresztben kiömlő vér jelképe lett a Krisztus áldozatából kifolyó szeretetnek. A vér nem szonos a szeretettel, mert a vér a szeretet áldozata; a vér azt hirdeti, hogy az ember vétkeért eleget tettek s az többé nem akadály a Isten és az ember egyesülésének. Isten és ember nem ellenségként állanak többé egymással szemben, hanem békesség van közöttük, ha Isten engesztelődésre kinyújtott kezét elfogadja. A kiengesztelés azonban nem áll meg azoknál, akik azt hitte magukéva teszik, hanem rajtuk keresztül tovább megy majd s az egész világmindenségre ki fog terjedni, amikor Krisztus visszajön a földre s élén a zsidó néppel a világ összes nemzetei meg fognak térni Hozzá /Csel. 15, 16, 17; Róm. 11, 12 32/, hogy "miután a kereszt vére által békeséget teremtett, általa kiengesztelje Magával a mindenséget".

"Általa kiengesztelje mind a földön levőket, mind a mennyben levőket." Hogy a földön levőket, a vétkező emberi fajt ki kellett engesztelni, azt értjük; de kik azok a mennyben lakók, akiket szintén kiengeszteltte magával; vajjon tiszta vagy tisztátalan angyalokra gondolt-e az apostol? A tiszta angyalokkal nem volt Isten ellenségeskedésben; velük szemben tehát értelmetlen dolog kiengesztelődésről beszélni. A tisztátalan angyalokért nem halt meg Krisztus; nekik nem szól a vér kiengesztelése, mert nem képesek megtérni, ~~minden~~ ^{miután} teljes világosságban és teljes szabadsággal vétkeztek. A tiszta és tisztátalan angyalokon kívül azonban még az üdvö-

zült embereket is ott találjuk az égben, kik sóvárogva várják a helyrehozási pillanatát: a kiengesztelés nekik szól tehát a mennyben. Földön küzdő, égben imádkozó embereket Krisztus vére köti egyetlen nagy családba, melynek minden tagja szent élettel sietteti Krisztus uralmának földre érkezését.

A kiengesztelték között vannak természetesen a kolosszébeliek is, akik "egykor gondolkodásmódjuk, mely gonosz tettekben nyilatkozott meg, elidegenítette Istentől és Isten ellenségeivé tette őket". Gondolkodásmód alatt nem a következtető képességet kell érteni csak, melyet a véték szintén megrontott, megbizhatatlanná, rosszindulatúvá tett; hanem inkább az értelmi látást, mely hamis célokat tűz az ember elé és a gonosz célok szolgálatába állítja az egész emberi életet, úgyhogy annak minden tette lázadásá válik Isten ellen. A lázadó ember nem Isten dicsőségét szolgálja, hanem saját dicsőségét s ezzel haúggá válik; nem az égi erőket látja a szabadító hatalmat, hanem a hus káprázatában s ezzel bálványimádó lesz; nem áll be Isten gondolatainak szolgálatába, hanem külön téves utakat követ s ezzel engedetlené válik, paráznává lesz, hűséget megtagadva, Isten ellenségevé. Együttal azonban nyomorulttá is lesz, mert a hus káprázata megcsalja s hiábavaló törekvéseibe halálosan belefárad. Nyomorult sorsunkat megsztani, csalódásainkban velünk szenvedni és szeretetével elidegenült akaratainkat kiengesztelni, Istenhez szeretetre visszafordítani: jött Krisztus a világba, született hozzánk hasonló emberré, vette föl hústestünket, hogy velünk együtt szenvedvén, halálos fáradságunkat Magára vegye és abba belehaljon. "Hústestében halála által kiengesztelt."

Krisztus átvette tőlünk megrontott életünket s ideadta nekünk a Maga szent, feddhetetlen és gáncstalan életét. Ez a csere a szent Szellem munkájával lehetséges, ki Krisztust belevitte a mi kárhozatunkba, rá üzte halálos utunkra /Márk 1,13; Máté 4,1; Zsid. 9,14/ és szenvedésről szenvedésre vivén őt, képessé tette a kereszt halálának elviselésére /Zsid. 5, 8-10; 2,9.10/; bennünket pedig belekeresztelvén Krisztus halálába, Krisztus feltámadásának, életének is részesévé tett /Róm. 6,1-9; v.ö. 8,1skk/, úgyhogy ellenünk a kárhozható ítéletet megszüntette /8,1/. Aki Krisztusban van, nem maga éli többé életét, hanem a Szellem életereje által Krisztus él benne /Gal. 2,20/, úgyhogy fokról fokra, míg Krisztus arcát szemléli, a hívőbe belerajzolódik Krisztus arca /II. Kor. 3,17.18/. Ezt a Krisztussal való egyesülést, ezt a Krisztus arcára való elváltozást nevezi a Szentírás a megszentelődésnek. Mikor Isten elvégezi munkáját a hívőn, szentté, feddhetetlenné és gáncstalanná változik, mint amilyen Krisztus. Istennek egyházán végzett megszentelő munkája akkor végződik be, amikor visszajő erre a földre, hogy szenteivel együtt uralkodjék; akkor tehát szenteit "feddhetetlenül és gáncstalanul fogja Maga elé állítani".

Ez a munka azonban nem mindenkin végződik el, aki magát Krisztus tanítványának nevezi és tanítását hallgatja /Ján. 2,23-25/. Nem mindenki lesz győzelmessé és így nem mindenki nyeri el a győzedelmes jutalmát /Jel. 2,7.11.17.26-28; 3,5.12.21/. Pál, amikor a filippibeliekhez levelét írta, még nem tudta, hogy elnyerte-e ezt a győzedelmet /3,8-14/; csak annyit tudott, hogy hitben küzdve érte, egész életét erre a tétre tette föl. Ezért írja a kolosszébelieknek is: "ha ugyan hitben megalapozódva, benne ülve, az örömezenetből kimozdithatatlanul kitartotok". Az ember semmit sem tehet maga, hogy lázadó bűnösből győzedelmes Krisztus-harcossá váljék, Isten Szelleme nélküle végzi el ezt a csodálatos átalakítást; a megszentelődés minden gyümölcse Isten ajándéka. De az emberen Isten nem álomban végzi el munkáját; az embernek tudatosan kell magát az Isten kése alá helyezni: tudatosan kell lelkét az égi napsugár alá tartania; a Krisztusért viselt nyomoruságban, Krisztus szeretetének szemlélésében kitartania, mert csak ezzel az állhatatossággal nyeri el a koronát, a ~~győzelmet~~ győzelem pályabérét. "Alapot kell nyernie az igaz hitben", azaz, mivel a hit a láthatatlant keresi, várakozását át kell fordítania a látható világról a láthatatlanra s életét ennek a láthatatlan világnak ígéreteire állítania rá. Mit mondott Isten? Mire számíthatok

Istennél? Micsoda erőket nyerhetek hit által? Ilyen számítással kell maga alá biztos alapot szereznie s megvetnie a láthatót, az embert, aki csak hus és evilág urát, aki hazug. Ézen a láthatatlan alapon rajta kell ülnie, arról el nem mozdulnia, mert az állandóság adja meg a léleknek a megbízhatóságot, mely nélkül Isten magát nem bizza rá az emberre. Ki kell tartani, hosszan, veszélyek közt, sötétségben, földi reménytelenség köze-
pette, kétségek és ellenségek között, vak éjszakában mindig az evangéli-
umot nézni és attól soha el nem tántorodni; vagy ha mégis szemünket
levettük Isten jóságáról, arra újra föltekinteni, könnyek között, hitetlen-
ségünket megbánván, ahhoz újra visszatérni.

Mert csak ez az evangélium, a golgotai bocsánat örömuzenete tudja a lelket égi levegővel áthatni, betlehemi fénnel körülragyogni, csillag-
ként öröm közt vezetni, míg egyszer elérkezik a vándor a nagy Király
meglátására. Isten feladatul tűzte ki az egyház elé, hogy ezt az örömhirt
minden nemzethez elvigye s gondoskodik is róla, hogy parancsát az egyház
teljesítse. Mivel az evangéliumnak ez a hirdetése Isten ígérete által
biztosítva van, azért adja Pál az evangélium mellé jelzőül az ígéretet:
"Mely minden teremtménynek hirdettetett". Mikor Pál a kolosszei levelet
írta, már a római birodalom nagyobb részét betöltötte ezzel ~~örömhirt~~ az
örömhirttel. Hispánia volt még hátra, hogy az evangéliumot oda is elvigye
az apostol; a mai Franciaországba már elvitték azt kisázsiai keresztyé-
nek. Pár évtized alatt futotta meg az örömhirt ezt a diadalutat s abban,
hogy ez így történhetett, Pálnak volt legtöbb része. Pál az evangélium
szolgája, kiszolgálója volt. A görögben itt nem doulos, azaz rabszolga
áll, hanem diakonos, azaz olyan szolga, aki asztalnál szolgált fel. Ez a
szó áll ott is, ahol arról van szó, hogy angyalok szolgáltak a 40 napos
bőjt után Jézusnak. Pál az evangéliummal szolgált fel a régóta kiéhe-
zett, meggyötört emberiségnek.

"Akarom ugyanis, hogy tudjátok, hogy micsoda küzdelmet vívok értetek és a laodiceabeliekért és mindazokért, akik nem látták husban az orcámat, hogy szívetek buzdítást nyerjen, míg szeretetben egybekötözöttök és pedig az értelem teljes bizonyosságának egész gazdagságáig, Isten titkának, Krisztusnak megismeréséig. Őbenne van a bölcsességnek és ismeretnek minden kincse elrejtve. Azért mondom ezt, hogy a rábeszélés művészetével, érvekkel senki félre ne vezessen titeket. Mert ha husban távol vagyok is, de szellemben veletek vagyok, örvendve látom rendeteket és Krisztusba vetett hitetek szilárdságát.

Az apostol annyira tulva azon, hogy Krisztusban élt életéből valami érdemet tulajdonítson magának, hogy nyugodtan dicsekszik saját áldozataival, a eszébe sem jut, hogy valaki ezt hiúságnak vehetné. Hiszen minden Istentől jó életében és minden Istenért történik hálaból: Isten rég megfizette neki amit ő most embertársainak lassanként tovább fizet. Saját példáját csak buzdító hatásáért ismerteti olvasóival: a kolosszébeliek utánozzák őt és úgy fáradjanak egymásért, ahogyan ő értük. Az ősi Frigiában három város feküdt egymáshoz közel háromszög alakban: Hierapolis, Laodicea és Kolossae. E 3 városban nem járt személyesen az apostol, hanem valószínűleg Efésusból jutott az ige a városokba. A frig könnyen gyuló, szenvedélyes nép volt, mint ezt Kybele istennő kultusza is mutatta, kit a frigek részint kemény aszkézissal, részint puha kicsapongó mulatságokkal tiszteltek. Ez a kettős pogány veszedelem fenyegette most is a kolosszébelieket: részint pogány bűnök, részint az a kísérlés, hogy emberi erőlködéssel meneküljenek tőlük. De aminek az apostol meg akarta nyerni őket, az mindkét veszedelemnek pontosan az ellentéte volt: lágy bűnök helyett fáradtságos, önfeláldozó élet, és önsanyargatás helyett Krisztus szeretetének megismerése és szívükbe fogadása. Saját példáján tehát azt akarta bemutatni az apostol, hogy Krisztus szeretetétől megtöltve hogy lehet örömmel feláldozni magunkat mások szolgálatára: a húst megtagadó szellemiségben és örvendező önmegtagadásban. A szellemiség hatalmát akarja mutatni azzal a megjegyzéssel, hogy a kolosszébeliek nem látták az apostol orcáját husban, mégis oly közel vannak egymáshoz, mintha egy legerősebb kapocs fűzné őket egymáshoz, az apostolt és a gyülekezetet. Ugyanilyen szeretetnek kell magukat a kolosszébelieket is összefűznie, egybe kötnie!

Hogy az apostol mivel és miként vívja a maga nagy tusáját a kolosszébeliekért, azt egyrészt ennek a harcnak a természete, másrészt a küzdelem célja mutatja meg, melyet Pál így határoz meg: "az értelem teljes bizonyosságának egész gazdagságáig" és "Isten titkának, Krisztusnak megismeréséig". Mivel a cél bizonyos értelmi állapotnak s bizonyos ismeretnek elérése, nyilván az értelem folytatott harc csak meggyőzés lehet; ám azt tudjuk már, hogy ez a meggyőzés nem következtetéssel történik, hanem megvilágosítással, az igazság egyszerű hirdetésével, mellyel mindazok lelkébe bevilágítunk, akik az igazságból valók; a többieket nem győzhetjük meg, akármilyen ékes és bölcs okfejtéssel közeledünk hozzájuk. Az igazság mindig a bizonyosság erejével hat azokra, akik az igazságból valók. Amikor valaminek az igazság-győztes a valósággal való egyezése, amit igazságnak nevezünk, az igazságot kereső embernek lelkébe bevilágít, az önkéntelenül így kiált föl: "Ennek így kell lannie!" Valami kényszerítő erőnek kell lannie az igazságban arra, hogy elhigyük. Mert bármire vonatkozólag az igazság csak egy lehet, és ha ezt a mindent kielégítő magyarázatot megkapjuk, akkor érezzük, hogy ami az igazságosság nagy rendjébe beleillik, annak igaznak, azaz valóznak is kell lannie. Az igaz és bizonyos dolgok aztán egy óriás és gazdag rendszerbe, rendbe illeszkednek össze, s mennél gazdagabbá válik ez a rendszer, mennél több tagját ismerjük annak meg, annál inkább meglep bennünket ennek a rendszernek tökéletessége, dicsősége. Az igazság ismerete örömet, boldogságot ad. Pál küzdelme azért, hogy a szeretet igazsága, mely a Krisztus, az emberek szívébe behatoljon és azt megvilágosítsa, annyira beleillik abba a képbe, melyet a szerető Istenről és a világnak a szeretet által megalkotott végéről és céljáról fest a Biblia, hogy aki ezt az életet olvassa, vagy annak egyes részeit hallja, belátni kényszerül, hogy a szer

retet birodalma maga oly összefüggő, következetes rend, mely a tökéletes igazságosság benyomását teszi. A szeretet, amely vért ontja a másokért, mely éj s nap fárad, küzd, hogy sőtét, szomorú szívekbe az öröm hírét elvigye: egy a bűnös embernek ösmeretlen világ létét hirdeti, s az áldozat valósága meggyőzi a szívet, hogy ennek a szeretet-országnak valóságnak kell lennie; ezért a meggyőzésért akarta Pál megösmertetni szenvedéseit a kolosszebeliekkel. Sok titok van az Isten világában, melynek a természetkutató előtt még föl kell derülnie; de nem kevesebb s még csodálatosabb az a titok, amely a történelemben van elrejtve, hol a gyilkos harcok és önző versenyfutás külső látszata alatt egy mindent feláldozó Isten szeretete vár kijelentésre. Ez a titok: a Golgota Szenvédője, aki az isteni szeretetet megmutatta a világnak, és azóta megfordította az emberi történetet. Ez a titok Krisztus. Őt megösmerni: a célhoz jutás! Mikor megösmernjük a célt: bejutni egy birodalomba, amelyben a legtökéletesebb rend, igazságosság uralkodik, s amelyben soha csalódás nincs; amelyben a szeretet áldozata biztosítja az örök isteni segítséget, kinek szén ereje mindig segítségül k hívható /paraklétos/: akkor buzdítást nyernek /paraklétosin/ a szívek, hogy az örök biztonságra e talajra ráálljanak, s bizalmukat vessék abba, hogy békeesség, nyugalom, öröm és boldogság hazája csak ott lehet, ahol a szíveket ez az örök szeretet köti össze; csak ebben a rendben bontakoznak ki a teremtés rejtett kincsei, mert e kincsek legfőbbike, talaja, a hozzájuk vezető kapu kulcsa: a szeretet, s a szeretet Krisztus! Ezt a birodalmat föl kell még fedeznünk, át meg át kell járnunk és birtokba kell vennünk; mert ez a birodalom a miénk; véren vásárolta meg nekünk Az, akinek ez a birodalom a szívében van.

Ezért igaz az is, hogy e birodalomra vonatkozó bölcsességnek és ismeretnek minden kincse Ő benne van elrejtve. Mint a teremtés minden gondolata a teremtés előtt Istenben volt: úgy a szeretet országának minden kincse Krisztus szívében van és onnan árad ki. A főből árad a testbe az élet, Krisztusban épül a földön a mennyei birodalom; ahol Ő jelen van, ott jelen van ez az ország, s aki Jézusban elmélyed, Jézus életének titkait kifejti, s azoknak bölcsességét megösmerni, az a szeretet birodalmába hatol be. Mert az egész egyházat összekötő, s minden lélekbe behatoló, minden lelket átalakító szeretet Krisztusé. Akik Őt a Golgota keresztjén függeni látták és a gyilkosokért mondott imádságát, a megtérő latornak tett ígérését és anyjához intézett vigasztaló szavát hallották, nem sejtették, hogy mi csoda kincsek vannak még ebben a szíven elrejtve; hogy az egész új világ alapja, rendje, biztonsága, örök fennállása benne van. Ezeket a kincseket meglátni és azokban himni: ez az út az örök békeesség országába. Aki a szeretetet megveti és az országok felépítésében haszontalannak látja, azt semmiféle érvelés meg nem győzi arról, hogy csak ez az út visz a célhoz el. Önző emberi értelem nem látja meg ezt a célt; nem ösmerni fel a hozzá vivő utat; az önző szív érvei csak hamis utra csalják a tévedő embert. Hiszen a bűnös ember értelme sohasem mutatja meg, hogy szeretni hasznosabb, mint önzően magunknak élni. A megvesztegetett értelem sok kívánsatos utat ki tud rajzolni az ember elé, s azokon sikert ígér. A kívánságokkal terhelt emberi szív nem vizsgálja meg gondosan a megkívánt ut veszedelmeit; csak a csalétket látja, s nem a tőle rejtett horgot. Ezért inti az apostol a kolosszebelieket, hogy semmiféle emberi rábeszélés művészete meg ne csalja őket; érvek, amelyek már megvesztegetett szív gyengéit tapintják ki; rábeszélés, amely ravaszul elrejtja a hátrányos oldalakat, sohasem visznek el az igaz bölcsességhez.

Az apostol int, de inkább dicsér, mint korhol. Elismeri, hogy Kolosszéban rend van; hogy Krisztusban való hitük szilárd, s a tévtanítóknak ezidőig nem sikerült a kolosszebelieket összezavarni; sem hitük szilárdságát megingatni. Ugy látszik, a rend, s hit szilárdsága együvé tartozó, egymást tápláló dolgok. A hit Istenre támasztja az egyént, s az egyéneken át a gyülekezetet; ahol Isten Szelleme zavartalanul hathat, ott az egyház testének tagjai elfoglalják az Istentől nekik kijelölt helyet, melyet kinek-kinek a neki juttatott kereszt szava szab meg. Ahol a hit talaját elhagyván, saját lelkükre, saját szívükre hallgatnak az egyház tagjai, ott meggyengül a Szellem munkája; eltörnek az egyéni élet vad hajtásai, melyek az ómberről nőnek; ott "kiki saját utára tér"/Ézs.53,6/, a magáét keresi, s az érdekek egymás ellen fordulnak; megkezdődik az örök civódás, fél-

tékenység, s felborul a rend, amelyet külsőleg, látszatnak csak hatalmi szóval, erőszakkal lehet fenntartani. Ahol Isten Szelleme szabadon ~~működik~~ ~~létezik~~ nem működhetik, mert a keresztyének nem hitben élnek, ott nincs rend. Kolosszéban volt! Bár az apostol messze van tőlük husban, mégis mindent lát közöttük, mert Őket szerető szelleme Őket keresi, s utánuk való vágya megérzi a bajt, meglátja örvendve a jót. A szeretet kifinomítja a szellem érzékeit. Az apostolnak ez a szellemi jelenléte ellenőrzi, inti, engedelmességre bírja az apostolt szerető híveket.

Handwritten signature

2-1 III